

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében

Még egyszer a mi egyetemi ifjainkról.

(rf) Az a szép cikk, a melyet a múlt héten a Szent-Imre Önképző-Egyesület most megjelent almanachjából mutattványként e helyen közöltünk, az egyetemek mellett felállítandó katolikus internternátusok szükségességét hangoztatta. Egy lelkes, igazán katolikus érző szívnek meleg szeretete sugárzott ennek a cikknek minden szavából. Jogos fájdalommal panaszkolta fel azt, hogy a katolikus ifjak nagy része az egyetemeken nyomorogni sőt elzúlni kénytelen csak azért, mert nélkülöznie kell az anyagi segítségnek hathatós támogatását. De ezt nem azért tette (bár teljes joggal tehetné volna), hogy mulasztásokat vessen a szemünkre, hanem azért s csakis azért, hogy panasza eljusson odáig, a meddig jutnia kell, s hogy első sorban a katolikus társadalomnak az a része, a melyet az Isten a vagyonnak fölöslegével áldott meg, erszényt nyisson s a krisztusi szeretet nem fukar filléreivel járuljon a veszni indult katolikus intelligencia fejlődő palántáinak megmentéséhez.

Mert csakugyan úgy állunk, hogy ifjaink legnagyobb részét ha nem is mindig üres szívvel, de a legtöbbszőr üres kézzel dobjuk az egyetemi életnek — ha komolyan fogjuk föl — igazán nehéz küzdelmébe. S mi, a kik megizlel-

tük ennek az életnek egynémely sanyarúságát, bátran és nyíltan mondhatjuk, hogy a legtöbb katolikus egyetemi hallgatóban első sorban ez az üres kéz s mögötte a nélkülözések hosszú láncolata ásta s ássa meg egy egész életre a sirt a katolikus meggyőződés s a tettekben nyilatkozó vallásosság számára.

A hol a gyomor éhes, megérnyed ott a lélek ereje, s kormányzó jóparát, melyhez egyedül neki volna jussa, végre is átengedi az éhes gyomornak. Azaz dehogya. Az éhes gyomor zsarnok. Maga csavarja ki a lélek kezéből ezt a jogot s kezdődik a kolduskifályság, mely a szemérem és önérzet romjain trónra lép ott, a hol jóllakhatik s elégedetlenkedik, az engesztelhetetlen gyűlölet haragjában tombol ott, a hol ennie nem adnak.

Ha ma szinte megöl a csuda, hogy a magyar intelligencia soraiban annyian vannak a „címzetes“ katolikusok, biztosan állíthatjuk, hogy a címzetességnek ezt a szakadozott gyászöntőst nem csekély mértékben az egyetemi élet nélkülözései szabták nagyrészőkre.

Hiszen azok az ifjak, a kiket az Isten jóra való, nagyra, magasabba hivatott tehetséggel áldott meg, tulnyomó százlékban szegény szülők gyermekei. Mindig jól tanulnak, a középiskolában tandíjmentességet élveznek; 10) — 200 — 300 — 400

egy művészileg faragott nympa száján keresztül önlött egy nagy kerek kristálymedencébe, — gyönyörű lótusz virított, mely az idén jött, direkt Egyiptomból.

Bent a kastélyban is minden egyes darab műtárgy, drágaság. És mindez rövid három hónap miatt! Ez időre megeléknül az egész utca, fogatok robognak eléje szüntelen, csillogó egyenruhás urak, karcsú szép dámák előtt hajlong a jól fegyelmezett szolgasereg, a kik mind a csodaasszony kedvéért járnak ide.

Ép előző napokon, mielőtt várták, — napbarnított arcú, erős, vállas fiatal ember csengegett a magas rácsos kapualjon. Egyszerű, szürke ruha volt rajta, a melyen meglátszott a vidéki szabó munkája, vállán szürke pörköpöny hevert, a jobb kezében pedig elszámálhatatlan készség, egy szíjjal összecsatolva. Tábori szék, paletta, festékes láda, vászontekercs, csak a festő állványt cipelte utána egy kis fésületlen hegylakó, a kit úgy kerített a napokban.

A szép asszony inasai nem kevés indolenciával távolították el a piktör embert:

— A nagyságos asszony ez idén nem fogad senkit . . .

A cselédség tudta a magyarázatát, a szép asszony egyetlen leányát hozza magával az intézetből most először.

A fiatal ember egy kicsit hátra szegte a nyakát és kiegyenesedett.

— Megérkezett már a nagyságos asszony?

A lakályok egyike előre lépett s valamivel udvariasabb hangon ismételte, hogy asszonyuk előre kiadott parancsát teljesítik.

koronás ösztöndíjban részesülhetnek, mely jótékony segítséggel kíséri őket nyolc osztályon keresztül az érettségi vizsgálatig. De csak addig. Most, mikor az ut könnyebb részét elhagyni készülnek, hogy rálépjének a nehezebbre; most, mikor kezdődnek az igazi munka, hogy ifjú szívük lelkesedésével, tetteiretmetségével alapját vessék meg a férfi boldogságának — most vége a jótékony segítségnek. Kievezték ugyan a tengerre, hajót is adtak alájuk, de evezőket, kormánylapátot, vitorlákat nem adtak nekik.

Milyen lesz így a hajókázás? Hányan jutnak el oda, a hova jutni akarnak? Hányan vetődnek partra, hogy nyomorult életüket megmenthessék? Hányan szenvednek hajótörést s vesznek el az áradatban hit, szeretet, bizalom nélkül? Mindenki megfelelhet rá, a ki komolyan eszmélődik.

Vajjon nem kell-e hát ezeken a szomorú állapotokon segítenünk? Nem kell-e a katolikus társadalom hivatott részének mint egy ember fölállnia s legjobb tehetsége szerint hozzájárulnia a mentés, a boldogítás szent munkájához?

Mert ne áltassuk magunkat. Zsidó, protestáns ifjakon a saját hitfeleik részéről ugyancsak segítve van, hogy egyetemi tanulmányaikat lehetőleg gondtalanul végezhesék. Az erdélyi róm. kath. státus

Az én felelősségemre, — mondta a fiatal ember s belépett a kertbe. Leült székére a csodaszép erkélyfel szemközti s lapozgatni kezdett vázlatkönyvében. Bronz-színű arca egy fokkal még sötétebb lett a munka hevében s keze gyorsan járt a papíron.

Igy minden nap. Egy hétre megérkezett a szép asszony s hallatlan felboszankodott az eseten. Merő kihívással odakönyökölt az ablakba.

A piktör a kalapját se mozdította meg, sőt még jobban a szemébe húzta.

Kevés asszonyt ismert életében. Művészi érzéke még nem terjedt ki a színek e melegebb fajtájára, mikor szép asszony alakok kelnek életre vásznán, zsibbasztó csabos teremtések, a kik úgy fognak rajta uralkodni a nézésükkel, mint a vadász szemé a pusztai oroszlánon, — de azért mégis megrezsent, a hogy szembe találkozott az elsővel, a legszebbel. Zavarba jött, s csaknem felborította tábori székét:

— Ezer bocsánat nagyságos asszony!

Amannak végig futott rajta a tekintete és a piktör ez idő alatt megint összeszedte magát.

— Parancsa ellenére merészkedtem be ide, — szőlt és a hangja lágyan csendült meg. De ha tényleg úgy akarja, azonnal megyek . . .

— Nem parancsolom, csak kérem, — mondta az asszony s fölemelte a két fehér kezét. Én kérek bocsánatot, de . . . lesz idő, a mikor elmondom, miért . . .

A szemé fátyolos lett, hajába megrezdült a kacéran feltűzött piros rósa.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Első és utolsó szerelem.

Annak a kis kárpáti városkának esztendőről esztendőre nevezetessége volt az a csodaszép szőke asszony, a ki nyaranta bevonult oda udvartartásával, társalkodónéja s egy hatalmas újfundlandi kutya kíséretében. A szállás már hónapok előtt újságotla vendégeinek, szinte az ő érkezésétől függött a kávéházak felpezsdülése, sőt az egyetlen cukrászbolt is a szép asszony megérkezéte rákta ki a maga hagyományos leander fáit, a melyeknek üde, élénk rózsaszínű virágai merész, kábító illatukkal erős kontrasztot vontak a fenyőerdők lehelete tiszta, szinte templomi levegőjével.

Köröskörül a magas hófedte bércek mint egy ölkben tartották a kicsi várost, mely jobbadán a nyaralók bacsikaringás, szeszélyes tornyu építményei, még inkább apró fecskéfészkekhez hasonló házakból állott ki, melyek itt-ott, mintha a hegy oldalából nőttek volna, — míg egészben, a zeg-zugos tarka-barka kép úgy festett, mint egy mesebeli óriás leánynak cifrán kivarrott köténye.

A leges legszebb volt mindnyája között a szép asszony nyaralója. Erkélyek, hóhéher márványból faragva, a mikhez szinte hozzá nőtt a lilaszínű golgotha-virág felútó indája, aranyos ciradák díszítették a széleit, s a padló mindenütt mozaik volt, a legremekebb fajtából. Lenn a kertben délszaki növények, fantasztikus pálmák, ritka virágok, oldalt a meleg forrásban, mely

jótékony alapítványai a kolozsvári egyetem mellett szeminaryumban, finevelő intézetbe gyűjtik a szegényebb kath. szülők tehetséges gyermekeit, a kik így a megélhetés gondjaitól szabadon dolgozhatnak, tanulhatnak négy esztendeig. A budapesti egyetemre készülő katolikus ifjút ilyen istáp nem segíti. Ha tiszta jeles a bizonyítványa, egy-kettő talán kaphat tandíjmentességet télesztendőre; ha nyomorgása mellett az órákat rendszeren látogatja, kollokvál, erős protekció, sok kilincselés s küszöbkoportatás után más három talán ösztöndíjat is kicsikarhat valahogy. De hát mi ez, ha elgondoljuk, hogy az alatt a többiek, százan meg százan szomorú elhagyatottságban éheznek és szomjuhozzák a Krisztusban és Krisztusért adott segítségét.

A katolikus magyar szivekben a felebaráti szeretetnek erősebb, tartósabb hullámverésére van szükség, hogy ennek a szomorú, a magyar katolikus társadalom s a hazára egyaránt gyászos következményű állapotnak vége szakadjon.

Glattfelder Gyula, a Szent Imre Önképző-Egylet lelkes, áldozatokra kész vezetője a bajnak egyedül orvosságát találta meg akkor, mikor megalapította (egyelőre csak 10 egyetemi hallgató részére) s tovább fejleszteni igyekszik a budapesti egyetem mellett a katolikus internátust. Ezt az internátust kell a magyar katolikus társadalomnak a maga filléreivel támogatni, segíteni úgy, hogy az minél több szegény egyetemi hallgatónak ingyenes otthona lehessen. Megyéknek, városoknak, társulatoknak, káptalanoknak, családoknak, egyeseknek — ha másképp nem, koldulás, adakozás útján — alapítványokat kell tenniük, a miknek kamatai ebben az internátusban egy-egy ingyenes hely élvezetére jogosítják azt az ifjút, a

Barátságosan kezét nyújtott a piktornak, a mig ismételte: engedjen meg . . .

Főnt pedig, a szeszélyes formájú ablakok mögött megrezdült a selyem-kárpit s pillanatra úgy tetszett, mintha egy karszu fehér alak suhant volna el mellőle.

Az asszony fölmutatott a lépcsőn:

— Nőra! — csengett a hangja a bársonyos puha termeken keresztül.

A fehér ruhás tünemény eléje futott:

— Mama! de szép itt minden! — és úgy futtában is végigsimogatta a selymes székeket. Ah milyen jól érzem magamat! — és összecsökölte anyját.

Gyerekes kíváncsisággal fölmutatott a zongorát:

— Játsszam?

Az anya odaült mellé.

— Így szokta a kedves testvér is, — csi-csergett Nőra s mig megint kihizelegte magát az anyjának, az ujjai végig futottak a billentyűkön. Egy klasszikus darabba fogott, de aztán átsapott valami édes, önkénytelen melódiába, a mi csak úgy jött az ujjai alá. Hirtelen oda fordult:

— Mama, kivel beszélte az előbb a kertben?

Az asszony összeszorította a szájaszéleit: tehát még sem tudott eléggé vigyázni. Itt van, már az első, ki utjokba téved, az első ördög, — ördög, mert férfi. Ah pedig mily gonddal elhárított minden! egyetlen arckép nem maradt, egyetlen nyom sehol — a falak is újra festvők, minden tiszta szent . . .

A leány még mindig kérdőn függesztette reá a szeméit, de az asszony hirtelen másra terelte a figyelmét és Nőra felelet nélkül maradt.

Igy ketten egyedül élték őket végig az egész nyarat s mig az asszony egyenként dobálta el emlékeit, a leány lelkében nagy fehér, illatos

kit az alapítók szándéka erre kijelöl. Középkorainkban a kath. ifjakkal tett s teendő nagyobb ösztöndíj-alapítványokat — a mennyiben lehet — úgy kell, illetve kellene módosítani, hogy azokat az ifjak egyetemi tanulmányaik alatt is vagy pénzben, vagy — a mi még jobb volna — ezen pénz fejében mint a kath. egyetemi internátus ingyenes tagjai élvezhessék.

Fontos kérdés a katolikus egyetem kérdése, de annyira a messze jövőben van, hogy mi fontosabbnak tartjuk egyelőre a kath. egyetemi ifjuság segítségének, istápolásának kérdését. Nekünk első sorban egy hithű, minden ízében és rostjában lelkes és erős katolikus nemzedékre van szükségünk. Ha kilép az életbe, ennek a szép és szent kötelessége lesz a kath. egyetem kérdését céljához vezetni. A miénk most az, hogy ezt a nemzedéket mely egyetemeinken képződik, a lét küzdelmeiben elveszni, tönkretjütni ne engedjük, hanem fölemeljük, a Krisztus nevében szívünkre szorítsuk, hogy egy hithű, valóságért buzgó, azért tenni, cselekedni s mindig áldozni kész férfinak példaadó életével legyen hálás s kelljen hálásnak lennie amaz Egyház iránt, melynek nevében jótékony lelkek emberré, a haza hasznos polgárává nevelődni segítettek.

Egykor és most.

II.

Tovább haladunk az 1845-ből eredő irat nyomán, a mely sok tekintetben tanácsadónk lehetne jelenlegi hivatali életünkben is. A céh előjárósága, miután a zsidókról alkotott ama meggyőződését, hogy hazáját úgy változtatja, mint ruháját, nyíltan a tanács elé tárja, szigorúan megvizsgálja Stern Herman zsidó okmányait s arra a meggyőződésre jut, hogy a zsidó vándorkönyve avagy bizonyítványai hamisak, esetleg

virágok nőttek, fantasztikus csodák, a melyek ott libegtek egy ismeretlen és mégis ismerős arc körül; mig torkát szásszor és ezerszer fojtogatta a szó: mama édes, kivel beszélte akkor a kertben?

Hanem van-e élesebb szem egy szép asszonyénál? Ő naponként látott és tudott mindent. Látta a festőt, a ki órák hosszáig bámult át reájuk, szakadó esőben is és látta a kérdést a lánya megsápadt szájszélein. Már-már a maga szíve is megdobant, érezte a feje lüktetését, nyugtalan vére zsiobongani kezdett ereiben, a mikor a nyitott ablakon hirtelen jött szélroham lábái elé dobta egyik jó barátja levelet, a mit még elfelejtett a többivel együtt átadni a semminek. Egy száraz rózsza hullott ki belőle s a tü, a keblére tüzte volt s a mit azóta megfogott az idő, a rozsdá, a penész. Az asszony szomorúan mosolygott s eljött az ablaktól. Felvette a rózsát, nézte sokéig. Aztán levelet irt a festőnek: jöjjön, várjuk. És a piktor jött. Holdvilágos szép estén jött a babonás kerbe. Az asszony fekete ruhát viselt, még a haja is le volt simitva a halántékaira, — a leány olyan volt, mint egy üde, fehér virág. Mindhármójuk szíve erősen vert. A hold elbujt egy pillanatra, de aztán még tisztábban, fényesebben ragyogott. Az asszony jól látta, hogy amazok tekintete egymásba kulcsolódik. Jóléss melegség járta át szívet, a minőt még nem érzett eddigelé. Amazok egymásba tették kezüket, ott a szép asszony előtt, nyíltan, becsületesen.

Es ő lassan, lassan törülgette csipkekendőjével az ujjából szívárgó vércsöppöket, a mik a tü szurása helyén támadtak. Amazok féltő gondal kötöztek be és csókolgatták a kezét együtt, boldogan.

Nem tudták, hogy a tü rozsdás volt . . .

Mányiné Prigl Olga.

nem ő a jogos tulajdonos. A szemtelen tolokadás s az igazságnak a körülmények szerint való megspékelése Stern Hermannnak sem volt hiányzó jellemvonása s valahányszor mindent egy közös gyűjtőnévvel akarták a mi öregeink kifejezni, azt mondták: zsidó. Nem kutatták a rituális szokásokat, a vallási meggyőződéseket, nem is az egyesek után itélték meg őket, — mert hisz talán csak akkor is akadt köztük egy-egy nem kivetni való — hanem évek tapasztalata, egy fajról alkotott s a magyar nemzet véérébe átmert legjobb meggyőződés adta a szájkosárral még el nem némitott magyar ember ajkára a szót: zsidó. Hogy mennyire nem lehetett megbizni a zsidók által felmutatott okmányokban, a céh előjáróságának jegyzetei igazolják:

• A mi továbbá az általa felmutatott vándorkönyvet illeti — Egy az, hogy ez nem Törvényhatóságtól adatott, mert ennek ebben semmi nyoma, mi pedig úgy a Legfőbb, mint a Czéh kiválóságok kegyelmes parantsain, mulhatatlan kellék, mert különben hiszen hitellességgel nem is bírhat; de továbbá ezen törvényszerűtlen kérdéses vándor könyvben a sokféle hibák is igen felőlők, mert különösen ennek 4-ik lapján, hol személy iródik le — a haj, szemöldök és orr helyein nevezetes vakarás, vagyis a papérosson tett szembetűnő erőszakosítás szemléhető, továbbá, e vándor könyv 12. lapján az jegyződik fel, hogy ő egy évig három hónapig Bétsben több mestereknél dolgozott ugyan, de utóljára Mayer János mesternél, holott az E alatti bizonyítványa, szinte ugyan azon egy időről azt mondja, hogy ugyan Bétsben hat hónapig Godina Károlynál dolgozott és ismét vissza fordulva e punctumra — továbbá, ő ezen vándor könyv 11-ik lapja szerént Bétsben megjelent 1840-iki Julius 2-ai, a 12-ik lap szerént ott dolgozott külön mestereknél egy esztendeig s három hónapig, és ezen időfolyami summa aláírva van 1841-iki Január 16-án, így ezen két üdőköz együvé mérve, nem jön ki több hét hónapnál áttesztálva pedig esztendő s három hónap van, mi pedig merő képtelenség: továbbá F. betűs bizonyítvány tartalmán ő Prágában két évig 4 hónapig volt munkában az általa bemutatott vándorkönyv után pedig kijön ezen üdöre 1 év és 3 hónap: és így minekutána a vándorlási üdők, vándorkönyvi jegyzetekkel — Bizonyítványait illetőkékel együvé nem vágnak, de Maróty szerént együvé nem is vághatnak, ismét: syllogisticze azon kérdés következik, *valyon ezen állítólagos Stern Hermann vándorkönyve, avagy bizonyítvány tulajdonos lehet-e, ha mindjárt honfi volna is?* mi pedig a fent elsoroltak után a legelső kétségek bizonyosabb kétsége.

A kegy. Czéh kiválóság XXII. cikke szerint, hogy valaki mester lehessen és így jogot gyakorolhasson — mivel eddig elé mesterséget üzni cím nélkül nem lehetett, a remeklés elkerülhetlenül szükséges actus vala, erre pedig megkívántató a rendes foiyású vándorlat; e kel-léssel pedig állítólagos Stern Herman ellátva nints, mert mint már előadtuk, az általa elő mutatott vándor könyv igen hiányos és végtelgendetlen; rendetlen, mert ha ő Bétsben mint ezüst művészetet gyakorló egyén vándorolt volna, a vándor könyvben a Bétsi politia billegének — Speml — az első lapon léteznie kellene, mi oly kellék, hogy ennélkül nints, nem lehet vándor könyve senkinek, ha tsakugyan dolgozott Bétsben, bizonyítvány iratai pedig privát egyének simplex állításai lévén, ez korán sem elegendő a törvényes vándorlati üdő begyőzésére, holott pedig az 1840. 29. törvény, melyen állítólagos Stern Herman oly nagyon elbizottan lovagol egyenesen ezt feltételezi eme világos szavaival: • A fennálló feltételek mellett gyárakat a zsidók is állíthatnak, kereskedést és mesterséget gyakorolhatnak — és ezek szerént mi, mint minden felőlő előitéletektől mentek, állítólagos Stern Hermant, ha magát honfinak megmutatni bírja, ha vándor könyve sőtét kétségeit, tetemes hiányait igazolandja a rendes remekelésre annak üdejen bizonyosan elfogadjuk, a mint hogy osztén rendes mesterré lévén mesterségi jogát gyakorolhatja, de ennélkül őt mesternek nem tehetjük, azá tennünk nem szabad, és még is ha azá leend ez, egy az hogy a még mindig teljes kötelező

ereji K. Czéh privát alap elveit semmisíti is, de meg minékünk nagy rövidséget okozandana.

Láthatjuk a fentiekből, hogy a czéh előjárói ritka lelkiismeretességgel töltötték be tisztüket s gondosan őrködtek a czéh becsülete felett, nehogy egy-egy zsidó hamis okmányokkal, hamis uton kebelökbe juthasson. Hej! azóta de nagyot fordult a világ! Tempora mutantur!

UJDONSÁGOK.

— **A város közigazgatása.** Székesfejérvár szab. kir. város közig. bizottsága tegnap d. e. 10 órákor tartotta rendes havi ülését a városház nagytermében Fiáth Pál báró elnöklété mellett. Az ülés lefolyása a szüneti időnek megfelelőleg csendes, zajtalan volt: Havranek József polgármester jelentése szerint a múlt hóban érkezett 1799 ügydarab, ebből közigazgatási 31. A 31 közigazgatási ügydarabból elintéztetett 27, maradt 4. A rendőrség a múlt hó folyamán a Tögl Gyula féle fűszerüzletet két ízben vizsgálta meg s ott semmiféle robbanó anyagot nem talált. Kihágási eset volt 42; ezekből a kir. ügyészséghez áttételt 1; a járásbíróshoz 19. Nyomozás folytatás kiderített 15 eset, héten azonban a nyomozás nem vezetett eredményre. Tóth István főjegyző a miniszter leiratát olvassa fel, arra vonatkozólag, hogy a város is felügyelhesse a Szent-György kórház köztisztaságát. Dr. Bierbauer Viktor tisztí főorvos jelenti: Városunk közegészsége a lefolyt június hóban kedvezőnek volt mondható. Járvány nem volt. Aggályos kórok közül a hökhurut volt 4, vörheny 1, hasihagyomány 3, kanyaró 1 esetben, halálosát nem követelt. Született 41 törvényes fi, 38 lány; törvénytelen fi 4, nő 1, ikerpár 1. Összesen: 84. Házasságra lépett 12 pár. Elhalt ellenben 54 egyén s pedig 25 fi, 29 nő. Ebből 7 éven alul törvényes fi 11, nő 9, törvénytelen nő 2. Nevezetesebb halál okok: veleszületett gyengeség 2, górcsök 3, bélhurut 9, tüdőlob 6, tüdővész 12, guta 3, vízkór 1, aggkór 1, öngyilkos 1. Kovács Elek árv. ülnök jelentése szerint gyámság alatt 2404 egyén van, a gyámság alól feloldatot 19. Plosssek pénzügyigazgató jelenti, hogy a közig. bizottság ama kérelmét, hogy az adóbehajtás augusztó végéig függesztessék fel, a pénzügyminiszter nem teljesítette, ő azonban indokolt esetekben mindig ad halasztást. Karácsonyi Rezső lövöldé-u. lakos házadómentességet kér, kérelmével elkészt, elutasítandó volna, Plosssek pénzügyigazgató indítványára azonban a házadómentességet a következő 12 évre a bizottság megadja. — Az állampénzügyi hivatal részéről Kréczy mérnök referál s többek között jelenti, hogy a bizottság március havi határozatának megfelelőleg a városi mérnöki hivatal beterveztette az apáca-utca rendezésére vonatkozó terveket. A burkolat aszfalttal vagy kockakövel 100000, keramittal 130000 koronát igényelne. Ő a kockaköburkolatot ajánlja. Az ügy a polgármesternek adatott ki. Bejelenti ez-tal, hogy *Quirini* Gusztáv főmérnök eltávozik városunkból. A bizottság a polgármester indítványára köszönetet mond a sok évi munkásságáért s fájdalommal veszi tudomásul távozását. — A tanfelügyelő, majd a kir. ügyész jelentése után az ülés 11 órákor véget ért.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Rutsek* Imre helybeli segédtanfelügyelőt jelen alkalmaztatásának meghagyása mellett a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába léptette elő.

— **Városunk közegészségügye.** Dr. Bierbauer Viktor tisztí főorvos félévi jelentése, II. rész: Az öntözés mindenesetre természetesen lenne keresztül viendő, s ebbe a közegészségi bizottság fog bele szólni. Az elsőfokú egészségügyi hatóság már a jövő évi költségeloirányzat miatt ártírt, s véleményes jelentésem oda be fog adni. A város építkezése rohamosan megy előre, különösen a külteleken, míg a beltelek csakis 2 impozáns palotával bővültek. Az igazságügyi palotának a vásártéren s az cszárka-magyar bank fiókjának megkezdett épülete a Szarka utcában. E tekintetben részletes jelentésem a következő: Építési engedély adatott ki minden tekintetben a

két fentnevezett nagymérvű építkezésen kívül (legnagyobb részt a második évben) pótlépkészítésre 21 jelentkezett s az engedélyt megkapta, új építkezés a második évben 6 volt engedélyezve (pirosalma telek.) Elszomorítóbb azonban a sorompón kívüli tömeges építkezés, hol sem rendőri, sem közegészségi pontos ellenőrzés keresztül nem vihető. Építkeztek e fél évben Hosszu dülön 5, Gulyakuti dülön 1, Rác dülön 3, Öreghegyen 2, Jancsárkúti dülön 5, Sánc dülön 1, Oldalas dülön 1, csóori ut mentén 1, összesen 19. A távol eső helyekre rendőrségi személyzet nincs, orvosi felügyelet nincs. Az iskoláztatás pedig különösen téli időben majdnem lehetetlen. Hozzá jön még az is, hogy a már meglevő kültek lakókból mintegy 300 növendék jár az iskolába, innét kerülnek ki a legtöbb mulasztók. Ott van az öreg-, rác-, homok-, akasztófa-, demkó-, maroshegyi szőlők, hol is a rendőri-egészségi ellenőrzés ugyszóva semmi. Az iskolák rendszeresen vizsgálattak, s az iskolaszék tudomást vett az iskolák egészségügyi állapotáról. Ujra oltva lett 885 növendék, mind Dr. Pápai Vilmos-féle tehénnyírkkal. Az eredmény 98%. Első oltás lett végezve: 888 ugyanazon nyírkkal s majdnem 100% eredményel.

— **Áthelyezés.** Barcza Ferenc posta- és táviratdatiszt, ki jelenleg a dobsinai fürdő postánál van, Budapestre helyeztetett át, helyét a helybeli posta- és távirda hivatalnál öcsse Barcza Lajos foglalja el Körmendről.

— **A zsidók üldözése Oroszországban.** A legutóbbi orosz zavargásoknak a zsidók adták meg az árát. Ugyanis a kormányhivatalnokok azt jelentették a miniszteriumnak, hogy a legutóbbi nagy szátrákoknál zsidók voltak a főigítatórok. Ennek következtében a kormány a zsidó ifjakat az egyetemekről kizárta és csak két vagy három egyetemre engedte őket korlátozott számban. Ennél sokkal mélyrehatóbb az a zsidók ellen irányuló rendelet, melyet az orosz hivatalos lap a napokban publikált s mely teljes egészében visszaállítja az 1861-iki törvényt, a mely szerint a zsidók minden közhivatal vezetésétől eltiltattak. A rendelet továbbá a zsidó ügyvédek számát a minimumra korlátozza és egyelőre új engedélyt az ügyvédi gyakorlatra zsidóknak egyáltalán nem ad. Szóval a zsidó-üldözés ismét megindult minden vonalon Oroszországban, a honnan az iskolázott zsidó ifjak nagy számmal készülnek kivándorolni s így el lehetünk készülve, hogy a Lipót város nagyurai a közel jövőben pénzt gyűjtenek s izraelita polgártársaink sokaknak nem kis bánatára az eddiginél nagyobb arányban sokasodnak. Hát a mi hazánkból mikor vándorolnak már ki? Ilyen boldonságot nem tesznek, hisz ez az ő Eldorádójuk!

— **Bimbóhullás.** Résztételt vettük a gyász-hirt, hogy *Tamássy* Sándor és neje egy éves leánykája, *Rózsika* f. hó 16-án az angyalokhoz költözött. A kedves halottat ma délután temették a Rác-utcai gyásházba.

— **A kémény szarkája.** Szabó József Palotai-utca 8. sz. a. lakó hentes nap- nap után tapasztalta, hogy kéményéből a füstölésre szánt hus nagyon megfogyatkozva kerül a mézarszékbe s minden szemfüleskedése dacára homályban maradt a tolvaj személye. Végre tegnap lépre került a ház hosszú kezű szarkája, kedvelt mindenese, Karger Mihály személyében. Mihály még a Miska korban van, alig 18 éves s bár büne az első, mely napfényre került, a tagadást kitünően érti, de mert minden kétséget kizárólag beigazolást nyert, hogy ő volt a tolvaj, az ügy a kir. ügyészséghez tétett át.

— **Nagy idők tanuja.** Ma temették el Dinyenyésen öz. Takács Jánosné sz. Ódor Erzsébetet, a ki még 1795. november 2-án született, tehát 106. életévében halt meg. Fialabb éveiben jobb napokat látott, öreg korát azonban valósággal

nyomorban töltötte; két leánya, a kik maguk is napszámmal keresik a mindennapi betevő falatot, tartotta az öreg, meg a jobb módu dinnyési lakosok, a kik élelemmel meg egy-két dinnyével segítettek. Testi ereje csak a múlt év óta fogyott rohamosan, harmadéve még picóát szedett a dinnyési határban levő mocsarakból. És ez az öreg asszony ott élt 106 esztendőtt abban a maláriával telítettnek állított vidék levegőjében, talán 4-5 kilométerre sem lévén távol soha szülőföldjétől. Mit szül ehhez a mai beteges, örökösen üdülésre szoruló nemzedék?

— **A megyei árvaház építő bizottsága** a vármegyeház II-od emeleti kistermében f. hó 19-én délelőtt ülést tart.

— **Lövinger Gyula.** Nem utazunk szenzációkban, nem is célunk bárkit is, de főleg fiatal embert egyetlen botlás miatt a világ itélőszéke elé állítani, de sokszorosan kötelességünk a megátalkodott bűnét ostorozni s a veszedelmes, de mégis póráz nélküli szabadon levő alakokra a nagyközönség figyelmét felhívni. Ezek előrebocsátása után áttérünk Lövinger Gyula ur legutóbbi stiklijére. Sajnáljuk a családot, hogy ily körülmények között kell foglalkoznunk egy önmagáról gyakran megfélekedett tagjáról, de végre is hallgatni nem mindég arany. Ez a városunkban épen nem előnyösen ismert gavallér mint kereskedő segéd kezdte meg pályafutását, de mert Deutsch Manó üzletében összekulönbözött a tisztességes méterrel, nagyuri hajlamait úgy vélte kielégíteni, hogy elhagyván pályáját, pennás ember lesz s dr. Krausz Zsigmond ügyvédi irodájának lön hathatos támogatója. Kalandja volt néhány és mindannyiszor arról győzte meg a közönséget, hogy a lélek finom műveltsége nála nagyon is hiányzik. Legutóbbi stiklije is teljesen rávall. Történt pedig a dolog így: F. hó 16-án este 8 órára Lövinger urat ügyvédje a Magyar Király kávéházba kérte. Ő el is ment s várokozása alatt rendelést is tett, mikor azonban fizetésre került a sor, az ott alkalmazott Deicht Ignác főpincér kijelentette, hogy Barnai ur (a gazda) megbízásából neki fizetni valója e helyen nincs. A gyengéd kiutasítás nem tettett Lövingernek s meglehető drasztikus kifejezéssel távozott. Éjfél után 2 órákor Deicht a Stiegnitz kávéház főpincérével betért az Elite kávéházba a hol Lövinger rögtön hozzájuk ment s a picértől még egyszer megkérdezte Barnai izenetét, a felelet hallatára pedig a főpincért kétszer arcul ütötte, majd dulakodás közben ruháját letépte, holott a főpincér csak gazdája parancsát teljesítette. Az ügy a rendőrség előtt van. És ez az ember még urnak hiszi magát! Meg kellene emlékeznünk még egy-két vele volt társáról is, a kik a helyett, hogy fékeztek volna barátjuk durvaságát, midőn látták, hogy Deicht főpincér sem maradt tétlen — persze önvédelemből, ez utóbbira támadtak s közös munkát végezték Lövingerrel. Az ügynek már volt némi folytatása. Tegnap ugyanis a Kék csillag-ban alkalmazott egyik kereskedő segéd, ki szintén Lövingerrel volt, a Stiegnitz-féle kávéházba ment, a honnan a tulajdonos, Barnai Ignác kiutasította a történetek után. Örülünk, hogy Barnai Ignácban az alkalmazottak igazi, önzetlen védőre s gazdára találtak.

— **Báró Kalapis** alias Breier Bokor Oszkár, miután rengeteg család és okmányhamisítás miatt alig 19 éves korában a helybeli törvényszék fogházába kerül, gondolt egyet s adta a bolondot és pedig sikeresen, mert tegnap délelőtt a rendőrség útján a Szent György kórházba került, a honnan Budapestre került a szélhámos gavallér, mint szomorú multjánál fogva szigorú megfigyelést igénylő közveszélyes elmebeteg.

— **Korékpárverseny.** A székesfejvári korékpár egylet vasárnap reggel 6 órakor tartja a Siófoki versenyét. Indulás a Szabad-Battyáni sorompótól. Kéretnek a t. tag urak és versenyzők, valamint a versenyezni szándékosok (ha nem is tagok) holnap pénteken este 8 órakor az egylet helyiségében (Otthon kávéház) megjelenni.

— **Ismét a cigányok.** Tegnap reggel 8 óra tájban a Selyem-utca 3. sz. háznál a hátulsó szobában csendes beszélgetésbe merült Papp György az élete párjával s csak akkor nézett ki a konyhába, midőn ajtónyíllást hallott kívülről. Legnagyobb bámulatára az első szoba ajtaját nyitva, a szobában levő ágyat pedig feldulva találta; rövid körületekintés után pedig konstatalta, hogy egy 10 korona értékű párnája hiányzik. Kérdőzködésére az utcabeliktől hallotta, hogy két cigányasszony járt a házban, egy meg kívül várta őket. A rendőrség összeszedte a mi feltevéinket, de ezek hallani sem akarnak a dologról, noha az egyikben az utcán veszteglő cigányasszonyt vélték felismerni. Valószínű, hogy a két tolvaj vidékről rándult be egy kis műtetre.

— **Olcsóbb lesz a telefon.** Régóta mondogatják, régóta biztatnak is vele, most pedig végre Budapestről illetékes helyről megszabják a terminust is, hogy mikortól fogva lesz olcsóbbá a telefon. A leszállított telefondíjak tervezetét a posta- és táviró vezérigazgatósága Hegedüs miniszter rendelkezésére már kidolgozta s a tervezet akkor fog életbe lépni, mikor a nagymező-utcai Veszprémen keresztül a Székesfejvár-Balatonfüredi telefon vonal, Veszprém város is kap a postahivatalnál egy nyilvános telefon állomást, s így már a jövő hóban Veszprémbe is bárki beszélhet az interurbán hálózat bármely állomásáról.

Hullámsír. A kis 5 éves Csernovitz Jóska nagyon nehezen nélkülözte édes anyja jelenlétét s midőn a napokban Csernovitzné Budapestre ment, Jósának nem volt nyugta ercsi-i otthonában. Minden vonat s hajóérkezésekor a mamáját várta a kis Jóska s midőn az este fél 10 órakor érkező hajó kikötött s anyját megpillantotta, lélekszakadva futott a partról a hajóhid felé s örömeiben nem a hajóhid deszkájára, hanem melléje lépett s a hullámok közt eltűnt. Keresték, kutatták a gyermeket, azonban még mai napig sem találták meg.

— **Tűz Agárdon.** Tegnap délután — mint agárdi levelezőnk írja — gróf Nádasdy Ferenc uradalmában nagy riadalmat okozott a vészkiáltás, mely tűz ellen szólította munkára az embereket. Fokozta a rémületet a nagy vihar, mely néhány pillanat alatt nagy messze továbbította a pusztító lángokat. Bár a nagy munkaerőnek gyors alkalmazása mellett rövid idő alatt lokalizálva lón a tűz, mégis 300 csomó búzát s a cséplőgépet kívánta martalékolni. A tűz a legnagyobb valószínűség szerint a gőzgep szikrájától keletkezett.

— **A tinta veszélyessége.** A legújabb bakteriologiai vizsgálatok kiderítettek, hogy a legtöbb tintában penészgombák és más bekeriumok vannak, különösen pedig abban, mely nyitott tintatartóban áll. Egerekbe, patkányokba, tengerimalacokba oltva ily tintát, a beoltott állatok néhány nap alatt vérmérgezésben elpusztulnak. Sok gyermeknek meg van az a rossz szokása, hogy a tintás tollat szájába veszi, vagy pedig a fizetere ejtett tintatollat lenyalja s így eme káros bekeriumok a nyállal a gyomorba kerülnek s ha nem is okoznak vérmérgezést, de komoly megbetegedés alapját vehetik. A tanítók és szülők kötelessége, hogy a gyermekeket e veszedelmre figyelmeztetve, ezen elterjedt rossz szokásokról elsoktassák.

— **Lopás a vidéken.** Lovasberényből írják lapunknak, hogy ott a napokban *Ursák* Miklós gőzmalomtulajdonostól 22 drb. vízvezetéki vascsövet elloptak. A rendőrök erőlyes nyomozása csakhamar eredményre vezetett, a mennyiben a tetteseket sikerült kinyomozni Tafi István és Szoboszlai János személyében, a kik rögtön megnevezték az orgazdát s az nem más, mint a község jónévű zsidaja: Weisz Miksa. A három jómadár a törvényszéknél kapja meg megérdemelt büntetését.

IRODALOM.

— **Egy hölgy emlékiratai** címmel ritka érdekes könyv került a könyvpiacra. *Beck Vilma* báróné, .. az 1848/49-iki szabadságharcban mint titkos kém jelentékeny szerepet játszott s mint Kossuth Lajos és Görgey Arthur megbízottja, a legfontosabb küldetéseket végezte, kiadta hazánk e legdicsebb és egyuttal legszomorúbb korszaka vonatkozó emlékiratait. Bátran állithatjuk, hogy rég látott napvilágot e műhöz fogható érdekes könyv. Az olvasó nem bir megválni az érdekesnél érdekesebb részletektől, melyek a nagy idők legintimebb részleteit tárgyalják. Sok oly dolgot tudunk meg e könyvből, melyet eddig elferdítve olvastunk a valóságnak meg nem felelő leírásokban. Minden hazafi gyönyörűséggel fogja olvasni e művet, mely Ferenczi B. miskolczi könyvkiadónál rendelhető meg. — Ára 3 korona.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **A. U. F. Sáregres.** Megkaptuk. Köszonet érte. Ne ringassa magát ama jó hiszemben, hogy 6 hónapra ki vagyunk elégítve, még 6 hétre sem. Munkára fel!

— **Tudósító.** Ercsi. Nagyon örvendünk, hogy a kart tudósítást küldeni, sőt már készen is volt; de mennyivel inkább örvendenénk, ha jövőben az akaratot tett követné. Üdv!

I. rendű
KOKSZOT
ajánlok jutányos áron bármely állomásra.
WEISZ JÓZSEF
a tatai szénbányák képviselője.
SZÉKESFEJÉRVÁR,
Lakatos-utca 2. szám alatt.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPGYÁR)

GRAND PRIX. **PARIS 1900-ban.**

Kéveköti a ratógép, Fúkaszalógép, Készülék, „Daisy” marokrakó aratógép, Szenagyűjtő gereblye és Kévekötiönal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte! 1242

Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN igazgató. Képviselőnk: **NEY MÓR, Székefehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.**

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója
BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.
ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő-készleteit, szalmakazalozóit,
„MILLENNIUM”
legújabb szerkezetű
fúkaszaló, marokrakó és kéveköti aratógépeit,
továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resicnai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplő-készleteit, Sack rendszerű, acélöntesű ekéfevel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.